

ЮВІЛЕЙ МИХАЙЛА МИКОЛАЙОВИЧА ТАРАНА

---

18 жовтня 2008 р. виповнилося 60 років відомому українському вченому-мінералогу, знаному в світі фахівцю в галузі фізики мінералів, доктору геолого-мінералогічних наук Михайлові Миколайовичу Тарану.

Майбутній дослідник народився у с. Савинці Балаклійського р-ну Харківської обл. у родині вчителя історії місцевої школи Миколи Михайловича та медичної сестри селищної лікарні Наталі Петрівни Таранів. По закінченні школи Михайло працював у Донецькому фізико-технічному інституті спочатку в Спеціальному конструкторському бюро, а потім у відділі електронних властивостей твердого тіла, одночасно навчаючись на вечірньому відділенні Донецького державного університету, який успішно закінчив у 1972 р., здобувши фах фізика.

Потім було навчання в аспірантурі Інституту геохімії та фізики мінералів АН УРСР (нині – Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка НАН України) у відділі оптичної спектроскопії під науковим керівництвом доктора геолого-мінералогічних наук О.М. Платонова, засновника української наукової школи з цього напрямку фізики мінералів. Тоді і сформувалися основні наукові інтереси Михайла Миколайовича, пов'язані з вивченням природи оптичних спектрів поглинання та забарвлення мінералів, виявлення їх залежності від особливостей структури, хімічного складу, умов утворення та післякристалізаційної історії. Разом із колегами М.М. Таран розробляв методіку колориметричних досліджень мінералів і плідно застосовував цей підхід до вивчення коштовного каміння. У 1979 р. став кандидатом геолого-мінералогічних наук.

Тоді ж розкрився й інженерно-конструкторський талент молодого дослідника. Вчений багато зусиль спрямовував на конструювання експериментальних мікроспектрометричних приладів, необхідних для досліджень електронних спектрів мінералів. Створене ним обладнання за технічними характеристиками не поступається і навіть перевершує більшість існуючих серійних приладів, що дає змогу виконувати унікальні експерименти в галузі оптичної спектроскопії мінеральної речовини. Робота зі створення необхідного обладнання для виконання нових наукових задач не припиняється і понині.

У 1994 р. М.М. Таран захистив докторську дисертацію, присвячену вивченню залежності оптичних спектрів іонів перехідних металів у мінералах від тиску й температури. Ці дослідження, що потребують ювелірної точності під час виконання складних експериментів, стали можливими завдяки поєднанню ґрунтовної теоретичної підготовки та ерудиції вченого-мінералoga з інтуїцією і та-

лантом фізика-експериментатора. Результати цієї роботи мають важливе значення для поглиблення існуючих уявлень про процеси, що відбуваються в глибинних зонах Землі. Робота в цьому напрямі плідно триває і нині.

Михайло Миколайович – автор понад 150 наукових публікацій, серед яких три монографії. Він є авторитетним спеціалістом у галузі оптичної спектроскопії мінералів, знаним не лише в Україні, а й далеко за її межами.

М.М. Таран стажувався в Інституті мінералогії та кристалографії Технічного університету Берліна, Геологічному науковому центрі Потсдама (ФРН), а також у Відділенні наук про Землю та планет Сонячної системи у Каліфорнійському технічному інституті (США). Вчений підтримує плідні наукові контакти з колегами із різних куточків світу, активно друкує статті в закордонних наукових журналах, постійно бере участь у міжнародних і вітчизняних наукових з'їздах, конференціях, нарадах.

Уся наукова, науково-організаційна і громадська діяльність ювіляра пов'язана з Інститутом геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка НАН України, де він пройшов шлях від аспіранта до завідувача відділом оптичної спектроскопії і люмінесценції мінералів. М.М. Таран працював ученим секретарем інституту, був головою ради молодих учених і спеціалістів, головою профспілкового комітету інституту, він є членом редколегії нашого журналу. Протягом декількох каденцій був членом експертної комісії при ВАК України.

Шостий десяток років Михайло Миколайович зустрічає у повному розквіті творчих сил, сповнений планів щодо подальшої наукової діяльності в галузі оптичної спектроскопії мінеральної речовини. Його колеги, співробітники, редколегія "Записок Українського мінералогічного товариства" сердечно вітають Михайла Миколайовича Тарана з ювілеєм, зичать доброго здоров'я, нових здобутків у його ефективній науковій і суспільній діяльності.